

Adroddiad i'r	Cyngor
Dyddiad y cyfarfod	31 Ionawr 2023
Aelod Arweiniol	Y Cynghorydd Julie Matthews
Pennaeth Gwasanaeth	Lisa Jones, Pennaeth Dros Dro - Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd
Awdur yr adroddiad	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Arolwg Aelodau ynghylch Amseriad Cyfarfodydd y Cyngor

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad yn amlinellu'r gofyniad statudol o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (y 'Mesur') i gynnal arolwg i geisio barn aelodau etholedig ynghylch amser cyfarfodydd y Cyngor. Agorwyd arolwg i aelodau etholedig yn ystod Rhagfyr ac Ionawr ac mae'r canlyniadau wedi eu nodi yn yr adroddiad hwn.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Un o nodau'r Mesur yw hyrwyddo a chefnogi aelodaeth awdurdodau lleol. Gall yr amseroedd pan gaiff cyfarfodydd eu cynnal fod yn ffactor allweddol o ran galluogi aelodau presennol y Cyngor i'w mynychu a gallai hefyd ddylanwadu ar benderfyniad darpar ymgeiswyr i ynghylch sefyll am etholiad. O dan y Mesur dylai awdurdodau lleol arolygu eu haelodau etholedig o ran yr amseroedd a ffefrir ar gyfer cyfarfodydd.

3. Beth yw'r Argymhelliad?

3.1. Bod y Cyngor yn ystyried canlyniadau'r arolwg ac yn cadarnhau'r trefniadau ar gyfer amseriad cyfarfodydd y Cyngor, pwyllgorau a chyfarfodydd eraill aelodau.

4. Manylion yr adroddiad

Y Cefndir i Amseriad Cyfarfodydd

- 4.1 Mae'r Canllawiau Statudol i'r Mesur yn nodi y dylid cynnal cyfarfodydd awdurdod lleol ar adegau sy'n gyfleus i'w haelodau a chyn belled ag y bo hynny'n ymarferol bosibl gan ystyried materion cydraddoldeb ac amrywiaeth.
- 4.2 Ar hyn o bryd mae cyfarfodydd y Cyngor a'r prif gyfarfodydd pwyllgor yn dechrau yn y bore. Mae nifer o gyfarfodydd mewnol lefel-aelodau yn dechrau yn y prynhawn, ac mae un fforwm mewnol (Grŵp Ardal Aelodau Prestatyn a Gallt Melyd) yn dechrau ei gyfarfodydd gyda'r nos. Penderfynwyd ar y patrwm presennol yn dilyn arolygon aelodau yn 2013 a 2018 ac yn sgil argymhellion grŵp tasg a gorffen lefel-aelodau yn 2016.
- 4.3 Bu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd gadarnhau'r cwestiynau i'w gofyn i'r aelodau ar gyfer yr arolwg a agorwyd yn Rhagfyr 2022 hyd ganol Ionawr 2023. Mae cwestiynau'r arolwg ynghlwm yn atodiad 1.
- 4.4 Pan ysgrifennwyd yr adroddiad hwn cafwyd 34 ymateb (72% o'r aelodaeth). Mae canlyniadau'r arolwg ynghlwm fel atodiad 2 ac mae crynodeb pellach isod.
- Mae'n well gan y mwyafrif o aelodau gyfarfodydd bore.
 - Nid yw mwyafrif yr aelodau eisiau gweld amseru'r cyfarfodydd yn cylchdroi.
 - Nododd yr aelodau mai gyda'r nos yw'r amser mwyaf anodd iddynt fynychu cyfarfodydd.

Lleoliad Cyfarfodydd

- 4.5 Mae'r Cyngor yn cynnal nifer o'i gyfarfodydd fel cyfarfodydd hybrid, ble gall aelodau ddewis mynychu ar-lein neu wyneb yn wyneb. Datblygwyd cyfarfodydd hybrid o gyfarfodydd a gyflwynwyd fel anghenraid yn ystod pandemig COVID-19 ac yna fe'u gwnaed yn barhaol ar gyfer rhai cyfarfodydd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.
- 4.6 Datblygwyd polisi'r Cyngor ar gyfer cynnal cyfarfodydd gan weithgor aelodau a'i adolygu gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd cyn ei fabwysiadu gan y Cyngor llawn yn Rhagfyr 2021. Roedd yr arolwg 'Amseriad Cyfarfodydd' newydd yn

cynnwys cwestiynau i ganfod y lleoliadau a ffeirir ar gyfer cyfarfodydd wyneb yn wyneb ac a oedd aelodau yn cael problemau wrth fynychu cyfarfodydd ar-lein neu wyneb yn wyneb. Dengys y canlyniadau yn atodiad 2 ac mae crynodeb pellach isod.

- Wrth fynychu cyfarfod wyneb yn wyneb, roedd mwyafrif bychan yn ffafrio lleoliad, gyda nifer yn nodi mwy nag un lleoliad. Cyfeiriodd aelodau 8 gwaith at Ruthun, 7 at y Rhyl; 6 at Ddinbych a 3 at Brestatyn.
- Nid yw'r mwyafrif o aelodau yn cael anawsterau wrth fynychu cyfarfodydd ar-lein. O'r rhai oedd yn cael anawsterau, 'problemau technegol' oedd yr anhawster mwyaf cyffredin a nodwyd.
- Nid yw'r mwyafrif o aelodau yn cael problemau wrth fynychu cyfarfodydd sy'n rhai wyneb yn wyneb yn unig. O'r rhai sydd, cael digon o amser i ffwrdd o'r gwaith yw'r broblem fwyaf.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Themâu Corfforaethol?

5.1. Nid yw hyn yn cyfrannu'n uniongyrchol at y themâu corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae'r Cyngor yn gwneud defnydd o adnoddau sy'n bodoli i gynnal ei gyfarfodydd ac mae'r rhain yn debygol o fod yn ddigon hyblyg i alluogi gwneud newidiadau i'r trefniadau amseriad cyfarfodydd.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad o'r effaith ar les ar gyfer yr arolwg statudol hwn i aelodau ar amseru cyfarfodydd.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ymgynghorwyd â'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ynglŷn â materion a godwyd yn yr adroddiad hwn. Gwahoddwyd yr holl aelodau i ymateb i arolwg ar amseriad cyfarfodydd.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Fel yr amlygwyd yn adran 6, gellir cynnal unrhyw newidiadau i amseriad trefniadau cyfarfodydd o fewn yr adnoddau ariannol presennol. Mae'r gwasanaeth yn gweithio'n agos gyda'r Gwasanaeth Cyllid a gellir dod ag unrhyw bwysau yn y dyfodol drwy'r adolygiad blynyddol o bwysau ar y gwasanaethau os oes angen.

10. Beth yw'r peryglon ac a oes unrhyw beth y gallwn ni ei wneud i'w lleihau?

10.1 Gall trefniadau cyfarfodydd fod yn ffactor allweddol o ran galluogi aelodau presennol i'w mynychu a gallant hefyd effeithio ar benderfyniad darpar ymgeiswyr i ynghylch sefyll am etholiad, neu beidio.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Adran 6 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011